

Boom juridisch
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
E info@bju.nl
I www.boomjuridisch.nl

EstateTip

Review

Afl. 2020-4

12 februari 2020

De beperkte gemeenschap van bankrekening. Géén schenking?! Nog even geduld...

Nadat Rechtbank Gelderland op 20 september 2018, ECLI:NL:RBGEL:2018:4043, al ten nadele van de fiscus had geoordeeld over de man van 150 miljoen en de beperkte gemeenschap van bankrekening, was Hof Arnhem-Leeuwarden op 10 december 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:10724, aan de beurt om op verzoek van de inspecteur in hoger beroep een oordeel te vellen of het aangaan van een beperkte huwelijksgemeenschap nu wel of geen schenking behelst.

Artikel 2 van de betreffende huwelijkse voorwaarden luidde als volgt:

- '1. De echtgenoten maken gebruik van de door artikel 1:93 van het Burgerlijk Wetboek gegeven mogelijkheid om af te wijken van de wettelijke algehele gemeenschap van goederen en komen overeen dat zij van de *algehele* gemeenschap van goederen *uitsluiten alle* tegenwoordige en toekomstige goederen van de echtgenoten *met uitzondering van* de in lid 2 genoemde bank- en effectenrekening en alle schulden van ieder der echtgenoten met uitzondering van de schulden die betrekking hebben op bedoelde bank- en effectenrekening.
(...)
2. De in lid 1 bedoelde bank- en effectenrekening is rekening nr. [000] ten name van de man en/of vrouw bij de Rabobank en daaraan gekoppelde termijndeposito's. (...)'
(Curs. BS)

Concreter: is er wel of geen sprake van een voltooide vermogensverschuiving als, zoals de inspecteur stelt, de echtgenoot door de storting van een bedrag van € 10.000.000 op de en/of-rekening civielrechtelijk een vorderingsrecht op de bank heeft verkregen? Door het aangaan van het huwelijk zijn de huwelijkse voorwaarden in werking getreden en is volgens de inspecteur een beperkte gemeenschap ontstaan ten aanzien van het vorderingsrecht op de bank ten bedrage van € 10.000.000, waardoor volgens hem zich een vermogensverschuiving van de echtgenoot naar belanghebbende heeft voorgedaan ten bedrage van € 5.000.000, waarbij die vermogensverschuiving definitief is. Als extraatje stelt de inspecteur op de zitting dat met het in werking treden van de huwelijkse voorwaarden geen beperkte gemeenschap is ontstaan, omdat dit niet mogelijk is bij één specifiek vermogensbestanddeel.

Het hof begint, heel herkenbaar, met 'haviltexen':

'De vraag wat tussen de echtelieden na het aangaan van het huwelijk rechtens is, kan dus niet alleen worden beantwoord door middel van een taalkundige uitleg van de huwelijkse voorwaarden. Het komt daarbij ook aan op de zin die de echtelieden over en weer redelijkerwijs aan de door hen gebruikte bewoordingen mochten

toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten. Een en ander met inachtneming van het huwelijksvermogensrecht.'

En wat betekent dat dan?

'Toepassing van huwelijksvermogensrecht, in het licht bezien van de zin die de echtelieden over en weer redelijkerwijs aan artikel 2 van de huwelijksvoorwaarden mochten toekennen en van hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten, leidt er volgens het Hof toe dat de verhouding tussen de echtelieden rechtens als volgt is. De echtelieden hebben vóór het huwelijk huwelijksvoorwaarden gemaakt. Deze huwelijksvoorwaarden beginnen te werken vanaf het tijdstip van de voltrekking van het huwelijk. Met de Inspecteur is het Hof van oordeel dat de echtgenoot door de storting van het bedrag van € 10.000.000 op de en/of-rekening civielrechtelijk een vorderingsrecht op de bank heeft verkregen ten bedrage van € 10.000.000. Door het aangaan van het huwelijk zijn de huwelijksvoorwaarden in werking getreden en is een beperkte gemeenschap ontstaan. Anders dan de Inspecteur heeft betoogd, ziet het Hof geen reden voor het oordeel dat een beperkte gemeenschap met betrekking tot één specifiek vermogensbestanddeel niet mogelijk is. Het Hof leidt uit artikel 2 van de huwelijksvoorwaarden af dat het vorderingsrecht op de bank, dat naar zijn aard in hoogte zal fluctueren, tot die beperkte gemeenschap is gaan behoren. Naar het oordeel van het Hof kan uit artikel 2 van de huwelijksvoorwaarden niet worden afgeleid dat het de bedoeling van de echtelieden was een bedrag van € 10.000.000 tot de beperkte gemeenschap te laten behoren; in de huwelijksvoorwaarden is immers geen bedrag vermeld.'

Ook van een beperkte gemeenschap weten we tijdens het bestaan niet hoe het aan het eind van de rit zal aflopen:

'De omvang van de beperkte gemeenschap kan immers aan het einde van de gemeenschap zijn toe- of afgenomen, bijvoorbeeld door goede dan wel slechte beleggingen. Daarvan uitgaande kan ten tijde van het aangaan van het huwelijk geen sprake zijn van een voltooide vermogensverschuiving.'

Na hiermee te hebben voorgesorteerd zoekt het hof – met de kunstgreep 'partijen zijn het erover eens' – vervolgens snel het gezelschap van ons hoogste rechtscollege op:

'Het Hof acht dit rechtsgevolg in overeenstemming met de arresten van de Hoge Raad van 28 januari 1959, ECLI:NL:HR:1959:AY1786, BNB 1959/122, en van 17 maart 1971, ECLI:NL:HR:1971:AX5018, BNB 1971/95. *Partijen zijn het erover eens* dat, als de echtelieden waren gehuwd in algemene gemeenschap van goederen, gelet op deze arresten, geen schenking kan worden aangenomen. Zoals belanghebbende naar het oordeel van het Hof terecht heeft geconcludeerd, zou daarmee niet te verenigen zijn dat, gelet op de vermogens van de echtelieden ten tijde van het aangaan van het huwelijk (zie 2.3 BS: man 150 miljoen en vrouw 1 miljoen), wel een schenking zou worden geconstateerd bij het aangaan van een beperkte gemeenschap.' (Curs. BS)

Ik neem aan dat *algemene* gemeenschap van goederen *algehele* gemeenschap van goederen moet zijn. Deze verschrijving ligt ongetwijfeld aan de spanning die er op zo'n technisch dossier zit. Over spanning gesproken: die blijft nog wel even, want ik begreep dat er cassatie is aangetekend. Voor de fiscaal-notariële praktijk in ieder geval een heel belangrijke kwestie. Nog even geduld dus. Ik sluit ook niet uit dat de wetgever per omgaande zal ingrijpen als het voor de fiscus ook bij de Hoge Raad verkeerd afloopt.

De wetgever heeft immers al eens een poging gedaan. Herinnert u zich Prinsjesdag 2017 nog? Realiseert u zich overigens ook dat het hier om het sluiten van een huwelijk, ofwel een familierechtelijke overeenkomst gaat, toch maatschappelijk net iets anders dan het wijzigen van het huwelijksgoederenregime tijdens de rit? En het was – ook in de ogen van de inspecteur – allemaal echt, geen nephuwelijk.

Tot volgende week!

Prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols

ScholsBurgerhartSchols Estate Planning
Radboud Universiteit Nijmegen

ScholsBurgerhartSchols

Boomjuridisch

www.scholsburgerhartschols.nl www.boomjuridisch.nl

© 2020 Boom juridisch | ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.